

CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN THỰC HÀNH CSR

TẠI DOANH NGHIỆP GIA ĐÌNH VÀ DOANH NGHIỆP KHÔNG
CÓ YẾU TỐ GIA ĐÌNH

(FAMILY AND NON-FAMILY BUSINESSES)

1

GIỚI THIỆU VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU

Thời kỳ đổi mới
(1986)

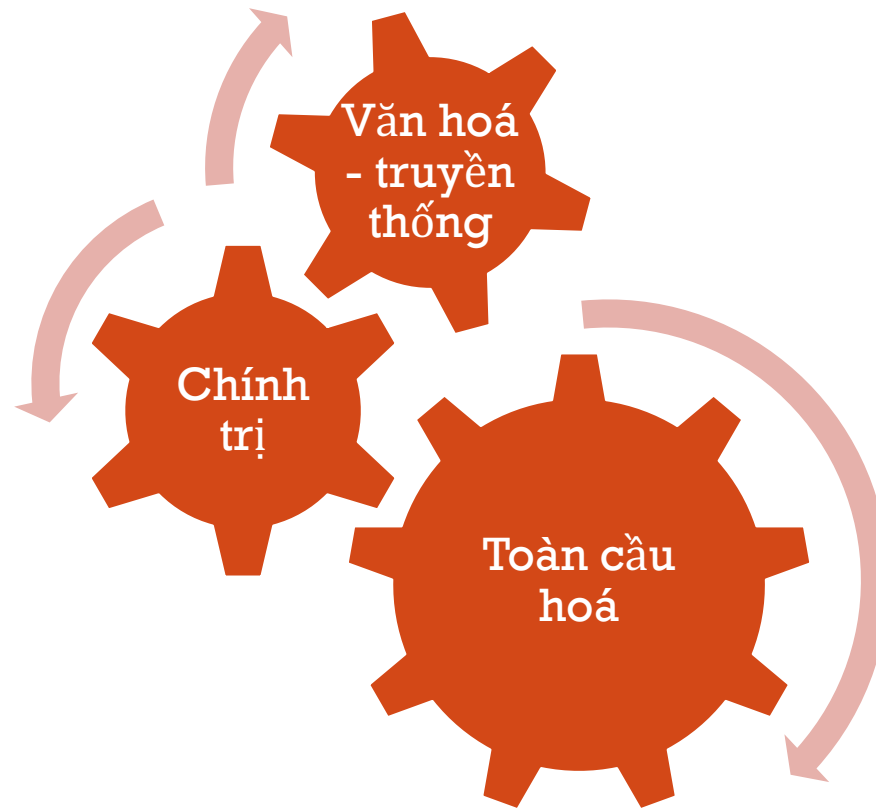
Sự đóng góp của Cty gia đình vào GDP của Việt Nam
(gần 50%)

Tình trạng thực hiện trách nhiệm xã
hội ở Việt Nam

Những lợi ích của CSR

- 1. Sự khác biệt về thực hành CSR tại các công ty gia đình?**
- 2. Các yếu tố quyết định (determinants) việc cty gia đình thực hành CSR?**

THỰC HÀNH CSR TẠI VIỆT NAM

THỰC HÀNH CSR TẠI VIỆT NAM

▪ **Môi trường lịch sử - truyền thống**

- Đạo đức kinh doanh bị ảnh hưởng trực tiếp bởi yếu tố đạo đức của nền văn hoá mà doanh nghiệp hiện diện
- Văn hoá Việt Nam chịu ảnh hưởng của Nho giáo, Phật giáo -> tinh thần dân tộc, truyền thống gia đình được coi trọng
- Nho giáo khi kết hợp với các yếu tố dân tộc khác cũng là nền tảng quyết định cách người Việt đưa ra các quyết định cá nhân, tập thể, đóng góp cho xã hội cụ thể như thế nào (nhân-nghĩa-tín) (Edwards and Phan, 2014)
- Phật giáo cũng có ảnh hưởng đến cách người Việt đối xử với mọi người xung quanh và nhận thức về cái đúng và sai (Caldarola, 2011). Đạo Phật dạy con người về nhân - quả và tư tưởng những hành động đúng đắn và thể hiện lòng từ bi sẽ mang lại cho con người những thuận lợi, may mắn (McHale, 2004)
- Sự hào phóng và hành động mang tính tập thể khá phổ biến ở Việt Nam.
- CSR là một khái niệm được phát triển dựa trên quản điểm quản trị của phương Tây

THỰC HÀNH CSR TẠI VIỆT NAM

▪ Đặc điểm chính trị

- Việt Nam được dẫn dắt bởi Đảng Cộng sản Việt Nam
- Sự điều hành của nhà nước có ý nghĩa để giữ cho các doanh nghiệp hoạt động trong khuôn khổ một hệ tư tưởng (Edwards & Phan, 2008)
- Thể hiện qua việc khuyến khích doanh nghiệp quan tâm đến quyền lợi của phụ nữ, người lao động, cộng đồng, môi trường (Ortmann, 2017; Parenteau & Thong, 2005)
- Luật bảo vệ môi trường 2014, Bộ luật lao động 2019 => cơ sở để các doanh nghiệp phải quan tâm đến thực hành CSR

THỰC HÀNH CSR TẠI VIỆT NAM

- **Kinh doanh trong thời đại toàn cầu hoá**

- Áp lực của chủ nghĩa quốc tế (internationalism), chủ nghĩa môi trường toàn cầu hoá (global environmentalism), tự do hoá thị trường (liberalization), thay đổi về mặt văn hoá, giáo dục, công nghệ.
 - Khái niệm CSR: 2012 – bởi các cơ quan chính phủ, công ty đa quốc gia, tổ chức xuyên quốc gia phương Tây (Hamm, 2012)
 - Việc thực hành CSR nhận được hưởng ứng của một bộ phận DN Việt và các tổ chức NGOs và các cơ quan đoàn thể khác (VCCI, Bộ Lao động, thương binh và xã hội)
- tiêu chuẩn, kỳ vọng mới của xã hội → các DN Việt phải quản lý các mối quan hệ với đối tượng hữu quan theo phương thức mới

ẢNH HƯỞNG CỦA CSR ĐẾN THƯƠNG HIỆU VÀ DANH TIẾNG

- Thực hành CSR

- có thể tuyển nhân viên sáng tạo và có động lực cao hơn (Turban & Greening, 1997)

- tạo nên danh tiếng về tính đáng tin cậy của DN

- được yêu thích hơn bởi các đối tượng hữu quan

- mang lại lợi thế cạnh tranh

- DN gia đình trị quan tâm nhiều đến danh tiếng của DN hơn so với DN không mang tính gia đình trị (Block & Wagner, 2010)

SỞ HỮU DOANH NGHIỆP GIA ĐÌNH (FAMILY OWNERSHIP) VÀ CSR

- Tính chất gia đình trị có thể ảnh hưởng đến việc thực hành CSR
- Định nghĩa về công ty gia đình. (Amit, 2004):

Một hoặc nhiều gia đình giữ phần lớn cổ phần

Các thành viên trong gia đình phải có quyền định đoạt thông qua phân chia cổ phần và quyền biểu quyết (so với các thành viên nằm ngoài gia đình)

Thành viên gia đình giữ vị trí quản lý cấp cao

SỞ HỮU DOANH NGHIỆP GIA ĐÌNH (FAMILY OWNERSHIP) VÀ CSR

❖ Các ý kiến về DN gia đình thực hành CSR:

- DN gia đình quan tâm đến danh tiếng về trách nhiệm xã hội của họ trong địa phương hoạt động --> quan tâm thực hiện CSR (Block & Wagner, 2010)
- DN gia đình quan tâm đến lợi ích dài hạn → quan tâm thực hiện CSR
- Ngược lại, Dyer và Whetten (2006) cho rằng DN gia đình chỉ quan tâm đến lợi ích của các thành viên , chứ không phải lợi ích của cộng đồng xã hội (đã được chứng minh qua mẫu các DN gia đình ở Mỹ).

DOANH NGHIỆP KHÔNG MANG YẾU TỐ GIA ĐÌNH & THỰC HÀNH CSR

DN do cá nhân thành lập (founder firm)

- Không có sự sở hữu hay tham gia quản trị của gia đình người thành lập doanh nghiệp
- Founder firm không bị ảnh hưởng bởi áp lực từ các thành viên trong gia đình → có điều kiện thực hành CSR dễ dàng hơn.
- Tinh thần khởi nghiệp → quan tâm nhiều đến chi phí và lợi ích → để tránh những hoạt động CSR có chi phí cao (Miller, 2010)

DN thuộc sở hữu các nhà đầu tư (institutional investor firm)

- Nhà đầu tư: ngân hàng, quỹ đầu tư, cty bảo hiểm,...
- Những DN này quan tâm đến lợi ích tài chính trong tương lai gần => gây ảnh hưởng tiêu cực đến thực hành hoạt động CSR không mang lại hiệu quả về chi phí
- → không mạnh về hoạt động CSR (Block & Wagner 2010)

CÁC CHỈ SỐ THỂ HIỆN VIỆC THỰC HÀNH CSR CỦA DOANH NGHIỆP

Nhóm chỉ số	Số lượng	Chỉ số
Vấn đề nhân sự	24	Tỷ lệ nv nữ, thời gian làm quá giờ, tỷ lệ nữ giới trong vị trí quản lý, tỷ lệ nhân viên là người khuyết tật, số ngày nghỉ sinh, tỷ lệ tai nạn lao động, có nhà trẻ cho người lao động hay không?
Vấn đề môi trường	21	Thực hiện ISO 14001? hệ thống quản lý đất và nguồn nước? có nhân sự chịu trách nhiệm theo dõi vấn đề môi trường?
Vấn đề quản trị	21	Có nhân sự quản lý việc thực hiện CSR? có tiêu chuẩn CSR quốc tế nào được thực hành? số vụ việc về CSR bị khởi tố?
Vấn đề cộng đồng	19	Lượng tài chính dành cho mục đích xã hội? Có hợp tác với NGOs nào ko? Có người tiếp ý kiến của cộng đồng? Có tham gia vào các hoạt động văn hoá, thể thao, giáo dục tại địa phương?

CÁC GIẢ THIẾT NGHIÊN CỨU

Giả thuyết 1: DN gia đình trị và DN không có yếu tố gia đình trị có sự khác biệt

- Khác biệt trong vấn đề nhân sự
- Khác biệt trong vấn đề môi trường
- Khác biệt trong quản trị
- Khác biệt trong sự đóng góp cho cộng đồng

Giả thuyết 2: Việc thực hành CSR được quyết định bởi yếu tố quy mô và R&D

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Bước 1

- Phân tích đơn biến
- mean, standard deviation, t-test

Bước 2

- Phân tích hồi quy
- Phân tích sự ảnh hưởng của tính gia đình trị, quy mô và hoạt động R&D vào việc thực hành CSR

Ý NGHĨA CỦA NGHIÊN CỨU NÀY VỚI GIẢNG DẠY MÔN ĐẠO ĐỨC KINH DOANH

- SV biết được một số chỉ số để đánh giá hoạt động CSR của Doanh nghiệp
- Những hành động cụ thể thể hiện việc thực hiện CSR: xây dựng nhà trẻ cho con em người lao động, tuyển dụng người khuyết tật, có chính sách về thực hành CSR (code of conduct là một dạng văn bản),...
- Yếu tố sở hữu (gia đình trị hay không) có ảnh hưởng đến tác nghiệp của doanh nghiệp → môn học đạo đức kinh doanh được liên hệ với các môn học khác trong ngành quản trị kinh doanh.